

Matematik Dünyası

Mahkemelerde Sürüm Sürüm Sürünüyor!

Ali Nesin* / anesin@bilgi.edu.tr

Bundan birkaç ay önce Beyoğlu Basın Savcılığı'ndan dergiye bir tebligat geldi. Yeni bir yasa çıkmış. Bu yasaya göre, bir ay içinde dergi yöneticileri ne menem bir dergi çıkardıklarını Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirmek zorundalmış, aksi takdirde 500 milyondan 20 milyara kadar ceza kesilirmiş. Biz de böyle bir bildirimde bulunmayarak yasalara karşı gelmişiz...

Tepem attı! Ben ya da herhangi sıradan bir vandaş nerden bilebilir böyle bir yasanın çıktığını? Sayın Savcı bize ceza tebligatı yapacağına, uyarı tebligatı yapsa ya... Biz düşman mıyız? Sayın Savcı bu ülke için çalışıyor da biz komşu ülkeler için mi çalışıyoruz!

Dergi ne kadar çok satarsa, ne kadar yaygınca cezası da o kadar ağır olurmuş... Savcı, insafa mı geldi, yoksa Matematik Dünyası gibi adı olan bir derginin taş çatlasa 3-5 tane satacağını mı düşündü bilemiyorum, ama bize en az cezayı uygulamış.

500 milyon cezayı paşa paşa ödersek olayı daha fazla büyütmeden kapatacakmış. Eğer ödemezsek hakkımızda dava açacak ve mahkemenin verdiği cezayı %50 artırarak uygulayacakmış!

Üstelik "ağır" para cezası kesilmiş. "Ağır para cezası" ne demek bilmiyorum ama herhalde ağır suçlara ağır para cezası kesilir. Bu suçun neresi ağır olabilir ki? Sayın savcı hiç suç görmemiş galiba...

Sonradan öğrendim, başka dergiler de aynı dertten mustarıplarmış. Hatta birçoğuna 20 milyar ceza kesilmiş ve ne yapacaklarını, bu parayı nasıl ödeyeceklerini kara kara düşünüyorlarmış. Az para değil ki 20 milyar.

Cezayı ödemeyip mahkemede gerekeni söylemek istedim. Yoksa 500 milyon TL Matematik Dünyası gibi bir dergi için nedir ki? Ama doğrusu böyle bir uygulamaya karşı koymadan cezayı ödemeyi birtürlü içime sindiremedim.

Para yerine hapis cezası olsaydı hemen gidip teslim olurdu. Zaten ne zamandan beri başımı dinlememe imkân verecek ve mümkünse çok yüz kızartıcı

olmayan bir suç arayıp duruyordum kendime. Ayağıma kadar gelen suçu tepecek değildim ya...

Üstelik, eğer birileri mahkemenin kararı olan cezayı %50 artırabiliyorsa, benim de cezayı %50 indirme hakkım doğar ve böylece %25 kâr ederiz diye düşündüm. Onu da ödemezsem bir %25 daha kâr ederiz... Böyle bir fırsat kaçır mı?

Birinci duruşmayı unuttuğum. Galiba ikinci duruşmayı da unuttum. Büyük olasılıkla polis zoruyla getirilmem gereken son duruşmaya kendi ayaklarımla gittim.

Adliye'nin soğuk koridorlarında çınladı mübaşirin sesi:

- Sanık Hüseyin Ali Nesin...

Hemen arkasından,

- Sanık Ahmet Tosun Terzioğlu...

Meğer Tosun Bey de sanıklmış... Bilmiyordum. Benim yüzümden... Hay Allah... Sanki başka iş gücü yokmuş gibi bir de bu iş çıktı başına... Üzüldüm.

İkimize birden mi toplam 500 milyon yoksa ayrı ayrı mı 500 milyon lira cezaya çarptırıldığımızı anlayamadım. Bir önceki sayfada alıntılanan ya-

Resmi Gazete'den

24 Haziran 2004, Sayı: 25504

Kanun No: 5187

Kabul Tarihi: 9.6.2004

[...]

Geçici Madde 1. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayınların sahibi [Tosun Terzioğlu], sorumlu müdürü [ben], Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yayınların türünü yönetim yerinin bulunduğu yer Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde bildirim yükümlülüğüne uyulmaması halinde yayın sahibi, sorumlu müdür, beşyüzmilyon liradan yirmimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza bölgesel süreli yayınlarda ikimilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda beçmilyar liradan az olamaz.

* İstanbul Bilgi Üniversitesi Matematik Bölümü öğretim üyesi.

sa bu konuda muğlak.

Son derece sempatik bir hakim ve savcıyla karşılaştım. Özellikle hakim en azılı katile bile acıyıp ceza veremeyecek kadar iyi birine benziyor.

Savunmamı yazılı hazırlamıştım. Mahkemeye sundum. Hakim söz verdi, konuşmaya başladım:

- Sayın Yargıç, biliyorum, yasaları bilmemek özür olarak kabul edilmez, ama bu yasa “adam öldürmek, çalıp çırpamak, aldatmak” gibi yasak olduğu bariz olan bir eylemi kapsamıyor ki...

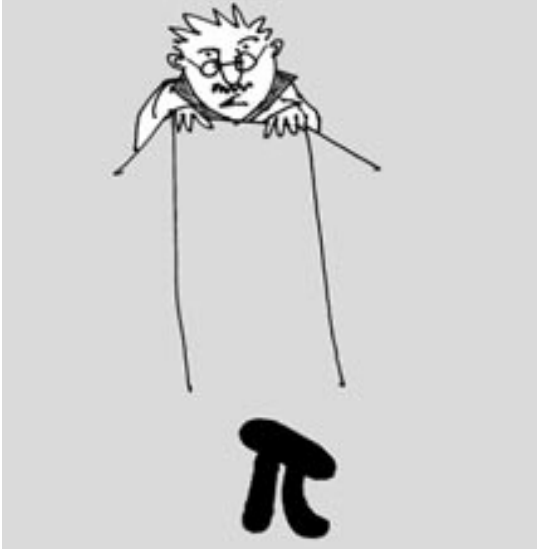
Hakim, sözümü keserek,

4 Sen adam öldüremezsın Ali Nesin! dedi.

4 Sağım solum belli olmaz... dedim.

4 Öldüremezsın öldüremezsın...

İş inada bindi! Yeteneklerim konusundaki tar-

tışmayı bir başka zamana erteleyip savunmama devam ettim.

Cezayı kesen basın savcısının ceza tebligatı yapacağına uyarı tebligatı yapmasının vatana millete daha hayırlı olacağını söyleyince hakim basın savcısını korudu. Valilik, yasal süre olarak tanınan bir ay geçtikten sonra savcıya binlerce dergi adı ve adresle birlikte, “Bunlar yasalara karşı çıkan dergiler, bunlara ceza kes!” diye bir yazı yollamış. Savcı da ne yapsın, işinden gücünden mi olsun, verilen emri yerine getirmiş...

Verdiğim yazılı savunmaya bir göz attı. Beğenmedi. İçinde suç mu işlemişim ne... Avukatıma geri verdi. Oysa ben o savunmayı savunma olarak değil, tarihe not düşmek amacıyla vermişim. Hakim o kadar iyi bir insan ki o anda karşı koyamadım. Ama bir sonraki duruşmada ısrarla savunmamı dosyaya koydurtacağım.

Savunmamın sonunda Hakim,

- Yaz kızım, dedi, Sanık Ahmet Tosun Terzioğlu duruşmaya gelmediğinden...

Sonra kendi kendine mırıldandı:

- Yahu insan utaniyor “sanık” demeye...

İçim ısındı bu hakime...

Van Üniversitesi rektörü Yücel Aşkın'ın başına gelenlerden sonra Tosun Bey bir sonraki duruşmaya gelse iyi olur bence...

Mahkemeye Matematik Dünyası'nın var olan sayılarında birer örnek sunarak duruşma salonundan çıktım. Aşağıda hakimim kabul etmediği savunmamı okuyacaksınız. ♦

Savunma

12 Ekim 2005, Dosya: 2004/628

Suç: 5187 sayılı Basın Kanunu'nun Geçici 1. maddesini ihlal etmek

Beyoğlu 2. Asliye Ceza Mahkemesi'ne
Sayın Yargıç,

9 Haziran 2004'te kabul edilen 5187 sayılı Basın Kanunu'nun geçici birinci maddesine göre, “kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yayımlanmakta olan süreli yayınların sahibi, sorumlu müdürü, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yayınlarının türünü yönetim yerinin bulunduğu yer[in] Cumhuriyet Başsavcılığına bildirmek zorundadır. Bu süre içerisinde bildirim yükümlülüğüne uyulmaması halinde yayın sahibi, sorum-

lu müdür, beşyüzmilyon liradan yirmimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.”

Bu yasaya uymadığımız için Basın Savcılığı bir tebligatla dergimize 503.500.000 TL ceza kesildiğini bildirdi.

Görünürde suçluyuz ve görünürde Basın Savcısı görevini yapmıştır, yasanın gereklerini yerine getirmediğimiz için bize ceza kesmiştir. Neyse ki insafli davranarak olabilecek en az cezayı kesmiştir. Bizi az cezalandırdığı için Basın Savcısı'na ayrıca teşekkür ederim ama doğrusu biz devletten ceza değil mükâfat ve destek bekledik, o da olmadı, devletin yanımızda olmasını isterdik, o da olmadı karşımızda olmamasını isterdik.

Sayın Mahkeme Üyeleri,

Ülkemizin eğitim düzeyini, okur yazar sayısını, bilime ve sanata duyulan ilgiyi siz benden daha iyi biliyor olmalısınız. Ne de olsa yıllardır bu işi icra ediyorsunuz ve halkla içiçesiniz. Eğitim düzeyinin bu kadar düşük olduğu bir ülkede yayıncılığın ne demek olduğunu da tahmin ediyor olmalısınız. Türkiye’de dergi, gazete, kitap çıkarmak kahramanlık olarak, hatta Don Kişotluk olarak addedilmelidir. Birkaç yayıncı dışında – o da son yıllarda – yayıncılıktan para kazanılmaz. Hele bilim ve sanat yayıncılığından hiç para kazanılmaz, tam tersine zarar edilir.

Kültür, sanat ve bilim dünyamıza hizmet eden kişilerin 20 milyar liraya kadar varabilen bir cezayla cezalandırılmayı doğrusu zalimce buluyorum.

En iyi bildiğim örneği vereyim: Her sayısı en az 10 bin satan Matematik Dünyası dergisinde bir sekreter dışında ücretli çalışan yoktur. Derginin diğer tüm çalışanları gönüllüdür. Dergi, yazarlarına telif hakkı ödemez. Dizgi ve posta masrafları İstanbul Bilgi Üniversitesi tarafından karşılanır. Bürolarımız Bilgi ve Sabancı üniversitelerinde olduğu için büro ve depo kirası, telefon, faks, fotokopi, kırtasiye, su, elektrik, havagazı, ısınma, çöp vergisi gibi masraflarımız yoktur. Kamuya yararlı bir kuruluşun yayını olduğumuzdan vergiden de muafiz. Derginin tek masrafı matbaa ve kâğıt masrafı ve sekreterine ödediği düşük ücrettir.

Bu veriler ışığında derginin çok para kazandığı düşünülebilir. Nitekim beklenmedik satışı sayesinde, dergi, daha doğrusu Türk Matematik Derneği, çok değil ama üç beş kuruş kazanıyor. Ancak amaç kâr olmadığından istemeden kazandığımız bu üç beş kuruşu öğrencilere burs vererek, yurtiçinde düzenlenen konferansları ve yaz okullarını destekleyerek tekrar geldiği yere, yani topluma iade ediyoruz.

Bizim kadar şanslı olmayan diğer dergilerin para kazanma olasılıkları yoktur.

Sayın Yargıçlar: Üç ayda bir ve 112 sayfa çıkan bu dergi, ancak yazı işleri müdürünün sürekli ve sabahlara kadar çalışmasıyla çıkabilmektedir. Gene de derginin çıkışı sürekli gecikmektedir. Diliyle, içeriğiyle, derinliğiyle, görselliğiyle, her şeyiyle mükemmel bir dergi çıkarmak için elimizden gelen hiçbir şeyi esirgemiyoruz. Biraz olsun başarıyor olmalıyız ki, derginin satışı kimsenin inanamadığı bir düzeye çıktı. Şöyle bir karşılaştırma yapayım: ABD’de çıkan ve Matematik Dünyası’na eşdeğer bir dergi tüm dünyada satılmasına karşın 13.000 satmaktadır, biz

ise 11.000’i geçiyoruz. Ve bu Türkiye’de oluyor...

Hiçbir maddi çıkar gütmüyoruz, bu işten beş kuruş para kazanmıyoruz, kazanmak da istemiyoruz. Amacımız, gençleri etkileyerek bilime ve matematiğe yönelmelerini sağlamak. Yegâne çıkarımız matematiğin güzelliğini paylaşmaktan aldığımız zevktir.

Biz böylesine özveriyle çalışarak Anayasamıza göre devletin sorumluluğunda olan eğitime katkıda bulunurken, yani bir anlamda devletin layikiyle yapamadığı görevin bir bölümünü gönüllü olarak üstlenmişken, devletten destek yerine 500 milyon lira para cezası alıyoruz.

Biliyorum yasaları bilmemek bir özür olamaz. Ama Sayın Yargıçlar, böyle bir yasadan nasıl habirimiz olabilir ki? Bu yasa, “adam öldürmeyeceksin, kimseyi aldatmayacaksın, kimseye iftira atmayacaksın, kimseye hakaret etmeyeceksin” gibi suç olduğu çok bariz olan bir eylemi kapsamıyor ki. Üstelik yasadan, yasa Resmi Gazete’de yayımlandıktan 30 gün içerisinde haberimiz olması gerekiyor. Mümkün müdür? Biz hukukçu değil ki boş zamanlarımızda Resmi Gazete’yi tarayalım!

Aradan bir ay geçtikten sonra Sayın Basın Savcısı adresimizi bulup bize tebligat yapabiliyor, ama bu bir ay zarfında kimse parmağını kıpırdatmıyor. Nerdeyse pusuya yatmış, zamanın geçmesini, yani suç işlememiz bekleniyor... Sayın Yargıçlar, iletişim çağında yaşıyoruz. Elektronik postadan telefona, fakstan postaya kadar her türlü iletişim kolaylığı var. İlgililer neden bu kolaylıklardan bir ay sonra yararlanıyorlar da suç işlememizi engellemek için daha önce gerekeni yapmıyorlar?

Sayın Basın Savcısı’nın tebligatı elimize geçtiğinde cezayı ödeyecek 500 milyon liramız vardı ve ödeyebilirdik. Ama bu cezayı öylesine haksız bulduk ki, içimiz öylesine burkuldu ki, cezanın %50 artmasını göze alarak infialimizi burada ifade etmek istedik.

Sonuç olarak,

1) “Kara kaplı kitabın” yasalarına göre suçlu olabiliriz, ama vicdana, akla ve mantığa göre suçsuzuz.

2) Hukuken Basın Savcısı ve ilgili makamlar görevlerini yapmış olabilirler, ancak vicdanen görevlerini aksatmışlardır, asıl yapılması gerekeni yapmamışlardır. Elimden başka bir şey gelmediğinden, kendilerini vicdanlarının mahkemesine şikâyet ediyorum.

Saygılarımla,

Prof. Dr. Ali Nesin